

3.4 Fysisk helbred

Fysisk helbred dækker i sundhedsprofilen over borgerens egen vurdering af det fysiske funktionsniveau, og hvordan det eventuelt begrænser gøremål i hverdagen. Studier har vist sammenhæng mellem dårligt fysisk helbred og øget dødelighed (12,26) samt kroniske sygdomme som kræft og hjertekar-sygdomme (26,27).

Til måling af borgernes fysiske helbred anvendes Short Form Health Survey (SF-12). SF-12 er et generisk spørgsmålsbatteri på 12 spørgsmål, som omhandler, hvorvidt borgerne er hæmmet i at udføre en række daglige aktiviteter på grund af deres helbred (14). På baggrund af de 12 spørgsmål bestemmes helbredsstatus for to dimensioner af helbredet: fysisk helbred og mentalt helbred. For hver dimension udregnes en score, der kan antage værdier fra 0-100, hvor 0 udgør den værst tænkelige helbredsstatus og 100 den bedst tænkelige. Opgørelser af mentalt helbred kan ses i kapitel 4 'Mental sundhed og sociale relationer'.

Ændring i terminologi siden Sundhedsprofil 2017, men samme metode:

I sundhedsprofilen fokuseres på den del af befolkningen, som har lav score på den fysiske dimension af helbredet målt vha. SF-12 - herefter benævnt borgere med 'lav score på den fysiske helbredsskala'. I Sundhedsprofil 2017 blev denne gruppe benævnt borgere med 'dårligt fysisk helbred'.

Til identificering af denne gruppe i Region Hovedstaden benyttes en grænseværdi beregnet i 2010 på baggrund af data fra Den Nationale Sundhedsprofil (15). Grænseværdien identificerede de 10 % af borgerne i Den Nationale Sundhedsprofil, som havde de laveste scorer på den fysiske helbredsskala i 2010 (scorer på 35,37 eller lavere). Definitionen af lav score på den fysiske helbredsskala baserer sig dermed ikke på en klinisk begrundet grænseværdi, men på en relativ grænseværdi. Det betyder, at det er mere relevant at fokusere på udviklingstendenser i forekomsten samt på mønstre indenfor forskellige socio-demografiske grupper, og mindre relevant at fokusere på den absolutte forekomst.

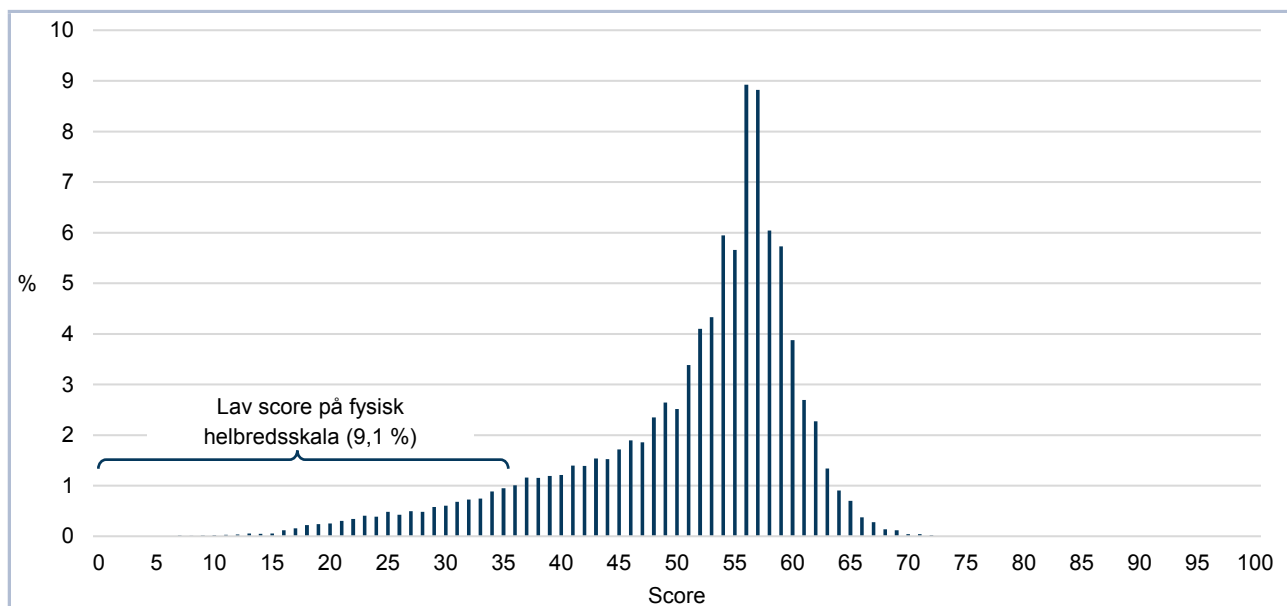
Spørgsmål, som danner baggrund for den fysiske helbredsskala:

- Hvordan synes du, dit helbred er alt i alt?
- Er du på grund af dit helbred begrænset i disse aktiviteter? I så fald, hvor meget? (Lettere aktiviteter, såsom at flytte et bord, støvsuge eller cykle; At gå flere etager op ad trapper)
- Hvor stor en del af tiden inden for de sidste 4 uger har du haft følgende problemer med dit arbejde eller andre daglige aktiviteter på grund af dit fysiske helbred?
- Hvor stor en del af tiden inden for de sidste 4 uger har du haft følgende problemer med dit arbejde eller andre daglige aktiviteter på grund af følelsesmæssige problemer?
- Inden for de sidste 4 uger, hvor meget har fysisk smerte vanskeliggjort dit daglige arbejde (både arbejde uden for hjemmet og husarbejde)?
- Hvor stor en del af tiden i de sidste 4 uger: Har du følt dig rolig og afslappet?; Har du været fuld af energi?; Har du følt dig trist til mode?
- Inden for de sidste 4 uger, hvor stor en del af tiden har dit fysiske helbred eller følelsesmæssige problemer gjort det vanskeligt at se andre mennesker (f.eks. besøge venner, slægtninge osv.)?

Figur 3.6 viser fordelingen af scorer på den fysiske helbredsskala i Region Hovedstaden i 2021. Den gennemsnitlige score er 51, og halvdelen af borgerne har en score mellem 47 og 58. Der er ikke sket betydelige ændringer i den gennemsnitlige score fra 2013 til 2021 (resultater ikke vist).

I det følgende fokuseres der på borgere med lav score på den fysiske helbredsskala defineret ud fra en score på den fysiske helbredsskala på 35,37 eller derunder. Denne andel udgør 9,1 % af Region Hovedstadens borgere i 2021 og er mindre sammenlignet med alle øvrige regioner, ligesom den var i 2017 (23).

Figur 3.6 Fordeling af scorer på fysisk helbredsskala

Baseret på 54.685 besvarelser i 2021.

Baseret på data indsamlet på CKFF og SIF i 2021.

Lav score på fysisk helbredsskala – region

I 2021 har 9,1 % af borgerne en lav score på den fysiske helbredsskala svarende til 127.800 personer (Tabel 3.7).

Køn og alder: En større andel kvinder har en lav score på den fysiske helbredsskala sammenlignet med mænd. For begge køn stiger andelen med stigende alder og er således markant større blandt de 80+ årige (>32 %) sammenlignet med de 16-34-årige (≤3,4 %).

Etnisk baggrund: Andelen med lav score på den fysiske helbredsskala er større blandt borgere med ikke-vestlig baggrund sammenlignet med borgere med dansk eller anden vestlig baggrund.

Uddannelse: Andelen af borgere med lav score på den fysiske helbredsskala falder med stigende uddannelseslængde, når man ser bort fra gymnasial uddannelse. Andelen er således større blandt borgere med grundskoleuddannelse (21,2 %) sammenlignet med borgere med lang videregående uddannelse (3,0 %).

Erhvervstilknytning: Andelen af borgere, som scorer lavt på den fysiske helbredsskala, er større blandt langtidssyge borgere (31,7 %) og førtidspensionister (43,9 %) sammenlignet med borgere i beskæftigelse (4,4 %).

Samlivsstatus og børn i hjemmet: Andelen af borgere, som har lav score på den fysiske helbredsskala, er større blandt enlige sammenlignet med samlevende. Andelen er ligeledes

større blandt borgere uden børn i hjemmet sammenlignet med borgere med børn i hjemmet.

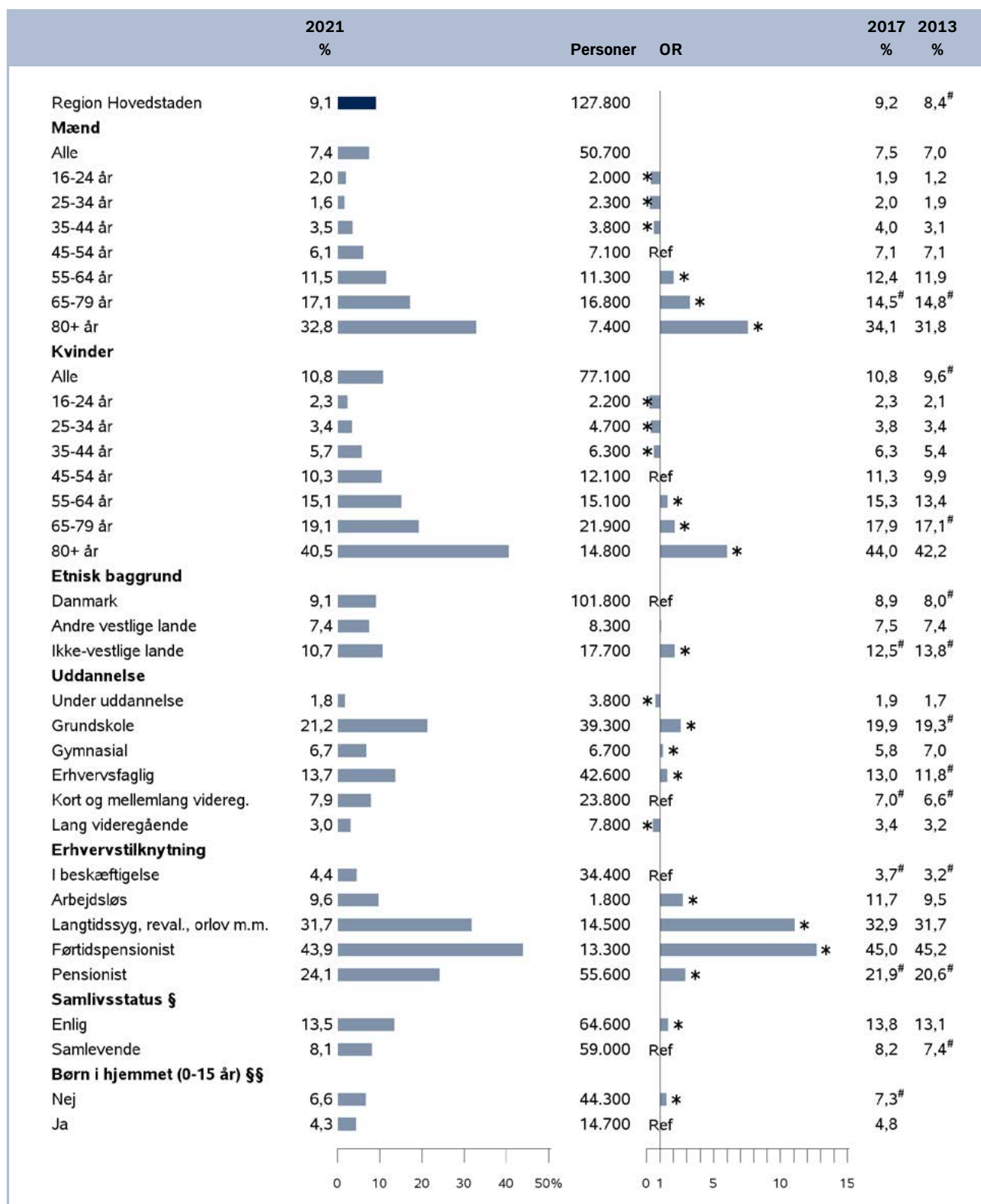
Udvikling: I regionen som helhed er andelen af borgere med lav score på den fysiske helbredsskala først steget fra 8,4 % i 2013 til 9,2 % i 2017 og herefter ikke signifikant ændret frem til 2021 (9,1 %). Samme udviklingsforløb ses for kvinder, borgere med dansk baggrund og samlevende. For 65-79-årige mænd, borgere med kort og mellemlang videregående uddannelse og pensionister er stigningen især sket fra 2017 til 2021, mens der ses et gradvist fald blandt borgere med ikke-vestlig baggrund.

Lav score på fysisk helbredsskala – kommuner

Andelen af borgere med lav score på den fysiske helbredsskala varierer på tværs af kommuner og bydele fra 5,8 % i bydelen Vesterbro/Kongens Enghave til 15,1 % i Bornholms Regionskommune (Tabel 3.8). Der ses en social gradient på tværs af de fire kommunesocialgrupper. Størstedelen af kommuner og bydele i kommunesocialgruppe 4 ligger således over regionsgennemsnittet, mens lige over halvdelen af kommuner og bydele i kommunesocialgruppe 1 ligger under regionsgennemsnittet. Den sociale gradient bliver mere tydelig, når der justeres for fordelingen af køn og alder i kommuner og bydele.

Udvikling: I størstedelen af kommuner og bydele er andelen med lav score på den fysiske helbredsskala ikke statistisk signifikant ændret fra 2013 til 2021, dog ses stigninger i enkelte kommuner, størst i Gribskov Kommune.

Tabel 3.7 Lav score på fysisk helbredsskala – region

Baseret på 54.685 besvarelser i 2021, 56.111 besvarelser i 2017 og 40.808 besvarelser i 2013.

Baseret på data indsamlet på CKFF og SIF i 2021, 2017 og 2013.

§ kun opgjort blandt personer på 25 år og derover. §§ kun opgjort blandt personer på 16-64 år.

OR (odds ratio) for alder er ujusteret, mens øvrige OR er justeret for køn og alder.

* Statistisk signifikant forskellig fra referencekategorien (Ref). # Statistisk signifikant forskellig fra 2021.

Tabel 3.8 Lav score på fysisk helbredsskala – kommuner

	2021 %	Personer	OR	2017 %	2013 %
Region Hovedstaden	9,1	127.800	Ref	9,2	8,4 [#]
Kommunesocialgruppe 4					
Albertslund	11,3 *	2.200	*	12,9	8,7
Bornholm	15,1 *	4.500	*	15,3	11,8 [#]
Brøndby	12,3 *	3.200	*	14,2	13,3
Halsnæs	13,5 *	3.300	*	16,0	13,5
Hvidovre	11,0	4.300	*	10,7	11,4
Høje-Taastrup	12,2 *	4.600	*	11,3	10,9
Ishøj	13,0 *	2.100	*	14,8	12,9
Kbh Bispebjerg	9,0	4.200	*	6,7	7,2
Kbh Brønshøj-Husum	11,7 *	3.600	*	8,9 [#]	9,4
Kbh Valby	6,7 *	3.200		8,1	8,1
Kommunesocialgruppe 3					
Ballerup	10,4	3.800		11,2	9,9
Frederikssund	13,1 *	4.500	*	12,6	11,3
Glostrup	11,2 *	2.000	*	12,2	11,3
Helsingør	10,9	5.100		12,2	12,2
Herlev	11,8 *	2.500	*	13,3	10,9
Kbh Amager Øst	7,3 *	3.500		6,3	5,3
Kbh Nørrebro	6,1 *	4.000		6,3	6,1
Kbh Vesterbro/Kongens Enghave	5,8 *	3.400		6,5	5,5
Rødovre	11,5 *	3.400	*	11,6	9,0 [#]
Tårnby	10,8	3.300		11,4	10,2
Kommunesocialgruppe 2					
Egedal	9,3	3.000		8,2	8,0
Fredensborg	12,1 *	3.600		10,8	9,3 [#]
Frederiksberg	7,3 *	5.900	*	6,9	7,2
Gladsaxe	9,6	4.900		10,4	8,1
Gribskov	14,0 *	4.400	*	12,6	10,3 [#]
Hillerød	8,9	3.400		10,1	9,1
Kbh Amager Vest	6,9 *	4.400		6,0	7,6
Kbh Vanløse	6,6 *	2.000		7,6	6,3
København	7,0 *	34.800		6,6	6,3
Vallensbæk	7,5 *	900	*	7,8	8,2
Kommunesocialgruppe 1					
Allerød	7,4 *	1.400	*	7,8	7,7
Dragør	8,5	900	*	8,2	8,9
Furesø	10,1	3.100		8,3	7,6 [#]
Gentofte	7,4 *	4.000	*	7,9	5,7
Hørsholm	10,1	1.900	*	9,5	8,7
Kbh Indre By	6,6 *	2.800	*	5,3	5,3
Kbh Østerbro	5,9 *	3.500	*	6,1	4,3
Lyngby-Taarbæk	8,1	3.500	*	7,3	8,6
Rudersdal	7,9 *	3.300	*	9,1	7,8

Baseret på 54.685 besvarelser i 2021, 56.111 besvarelser i 2017 og 40.808 besvarelser i 2013.

Baseret på data indsamlet på CKFF og SIF i 2021, 2017 og 2013.

OR (odds ratio) er justeret for køn og alder.

* Statistisk signifikant forskelligt fra regionsgennemsnittet (Ref). # Statistisk signifikant forskellig fra 2021.